

Rzecznik Praw Ucznia – jak stworzyć regulamin?

Materiał wspierający w realizacji działań w programie Szkoła Demokracji

Rzecznik Praw Ucznia - Jak stworzyć regulamin?

W materiale “Kim jest Rzecznik Praw Ucznia? Funkcje i zadania” ([dostępnym tutaj](#)) odpowiedzieliśmy na pytanie, dlaczego warto powołać w szkole taki organ, jakie są zadania RPU, a także podawaliśmy przykłady praktyk z kilku szkół.

W aktualnym tekście chcielibyśmy skupić się na dokumencie, który będzie punktem odniesienia, kiedy jako szkoła zdecydujecie się powołać osobę rzecznika - jak stworzyć taki regulamin?

Na początku jest pomysł

Kiedy zakiełkowała w was myśl o utworzeniu funkcji Rzecznika Praw Ucznia, to warto, abyście w kolejnym kroku sprawdzili, czy inne osoby w szkole także popierają wasz pomysł. W tym celu niezbędna jest **akcja informacyjna**. Najlepiej, kiedy oprócz suchej informacji umieszczonej w Internecie czy w przestrzeni szkoły, pojawi się też **okazja do zadawania pytań**. Możecie tutaj wykorzystać mechanizm skrzynki na pytania lub innego rozwiązania online (np. Formularze Google), tak aby sprawdzić czy uczennice i uczniowie waszej szkoły w ogóle interesują się tym tematem. Zebrane w ten sposób pytania mogą posłużyć jako materiał do omówienia podczas video-konferencji czy apelu szkolnego. Oczywiście, ważne żebyście wybrali takie pytania i spostrzeżenia, które odnoszą się do meritum.

Kolejnym krokiem może być **zorganizowanie wydarzenia**, na które zaprosicie innych uczniów i nauczycieli. Warto, aby odbywało się to w ramach lekcji, a sam udział był obligatoryjny. To dobry moment, żeby przybliżyć koncepcję związaną z powołaniem Rzecznika Praw Ucznia. Opowiedzieć trochę o jego możliwościach i obowiązkach, a także pokazać ciekawe przykłady działania z innych szkół (w programie Szkoła Demokracji znajdziecie relacje, które pełne są refleksji i ciekawych odwołań). W tym miejscu jeszcze nie proponujecie konkretnych osób na to stanowisko. To jednak ważne, żeby ewentualne kandydatury pojawiły się dopiero po takim spotkaniu.

Przed wami jeszcze wiele pracy, ale pierwszą ważną rzecz macie już odhaczoną – ludzie wiedzą o waszym pomysłe, znają jego mocne strony i wiedzą na czym polega działanie takiej funkcji. Teraz czas na zrobienie rozeznania kto w ogóle byłby zainteresowany kandydowaniem. We wcześniejszym tekście pisaliśmy o tym, że funkcję rzecznika **może pełnić zarówno nauczyciel, jak i uczeń**. Dlatego też dobrze jest mieć zarówno kontakty w różnych klasach, jak i przychylność nauczycieli. Rozpuście wici, podajcie dane do kontaktu, aby rozwiać w razie potrzeby wątpliwości i dajcie sobie **określony czas na zbieranie zgłoszeń**.

Regulamin nie musi być suchym dokumentem

Zanim ktoś zostanie powołany do tej funkcji należy **stworzyć regulamin organu**, który będzie stanowił **podstawę prawną do działania**, wyznaczał obowiązki, prawa i sposób powoływania i funkcjonowania RPU.

W regulaminie oczywiście powinny być zawarte najważniejsze rzeczy i punkty odnoszące się do działania funkcji rzecznika:

- podstawa prawna;
- ogólne postanowienia, w których zawarte są informacje o tym przez kogo został powołany, długość kadencji oraz czy ta sama osoba może kandydować ponownie;
- informacje o wyborze (kto może pełnić tę funkcję, warunki zgłoszenia, warunki głosowania, przebieg wyborów);
- zadania i możliwości rzecznika (ten punkt powinien zostać szczególnie omówiony w trakcie akcji informacyjnej, tak aby naświetlić pozostałym uczniom i nauczycielom wagę tej funkcji, warto określić czy RPU ma rozwiązywać konflikty na linii uczeń-uczeń czy także uczeń-nauczyciel, czy może proponować nowe prawa lub wносить uwagi do istniejących zapisów oraz jak może to zrobić);
- obowiązki;
- sposób postępowania/działania w przypadku sytuacji spornych na linii uczeń-uczeń i uczeń-nauczyciel;
- inne ważne aspekty, czyli czy można go odwołać z pełnienia funkcji (jeśli tak, to w jaki sposób), czy powinien się sprawozdawać z pełnionych obowiązków (np. dyrekcji) oraz współpraca z innymi organami jak władze SU, dyrekcja, szkolny pedagog lub psycholog.

Wzory i przykłady takich regulaminów znajdziecie w internecie oraz w naszym programie Szkoła Demokracji. Zamieszczamy odnośniki do relacji ze szkół zawierających regulaminy RPU, które powstały w ramach naszego programu Szkoła Demokracji i mogą stanowić dla was inspirację w tworzeniu własnego:

[Szkoła Podstawowa im. Wincentego Pola w Stawiszynie](#)

[Szkoła Podstawowa z oddziałami integracyjnymi nr 68 im. Artura Oppmana](#)

[Szkoła Podstawowa nr 34 w Gdyni](#)

Po tym jak opracujecie wstępny kształt dokumentu, możecie w ramach **konsultacji szkolnych przedstawić go innym uczniom i uczennicom** i poprosić o ewentualne zaproponowanie zmiany zapisów. Dla uatrakcyjnienia formy przekazu warto mogą to być przedstawienia za pomocą np. grafiki i infografik, nagrania krótkich filmów, w których opowiadacie o poszczególnych punktach regulaminu, wspierając się przy tej okazji przykładami.

Może też moglibyście przeprowadzić video-rozmowę z uczniem z innej szkoły, który podzieliłby się z wami swoimi doświadczeniami na temat działania u nich rzecznika? Możliwość przedstawienia treści regulaminu jest naprawdę sporo, a jedyne co was ogranicza to wyobraźnia. Paradoksalnie dzięki temu, że dzisiaj większość ludzi kontaktuje się ze sobą za pomocą internetu, także i wy możecie dotrzeć do ciekawych przykładów i głosów osób spoza waszego środowiska szkolnego.

Gorąco zachęcamy do wybrania odpowiedniej dla siebie formy, a także do korzystania z inspiracji innych szkół.

Życzymy powodzenia!